

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสลงตุ๊ะ อ.เมือง ชลบุรี 20131

การประเมินผลโครงการสร้างหลักประกันสุขภาพด้านหน้าของรัฐบาล
นายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.คร. ทักษิณ ชินวัตร : กรณีศึกษา จังหวัดชั้นทบูร

ชวลดิศ กิตพิมูลย์

๑๑ ๙๙.๘ ๒๕๔๗

178365

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรี ประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๗

สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

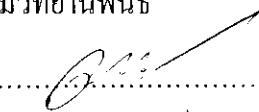
ตุลาคม ๒๕๔๖

ISBN 974-382-657-2

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

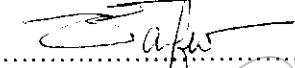
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

.....
.....ประธาน

(ดร. ไพบูลย์ พovichai)

.....
.....กรรมการ

(ดร. โกวิท กระจาง)

.....
.....กรรมการ

(ดร. ชัยยันต์ ประดิษฐกิจป)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....
.....ประธาน

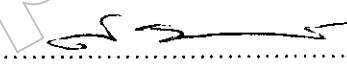
(ดร. ไพบูลย์ พovichai)

.....
.....กรรมการ

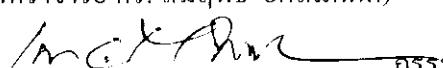
(ดร. โกวิท กระจาง)

.....
.....กรรมการ

(ดร. ชัยยันต์ ประดิษฐกิจป)

.....
.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์)

.....
.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. เนาวรัตน์ พลายน้อย)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....
.....คณะกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)

วันที่ ๑๑ เดือน ๗ ปี พ.ศ. ๒๕๔๖

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาโครงการ 30 นาที รักษายาทุกโรค ในจังหวัดจันทบุรี ในช่วงเริ่มต้นโครงการทำให้ได้เห็นสภาพการทำงานที่แท้จริงเมื่องผู้วิจัยเองก็มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ความเป็นพื้นของ ความเป็นเพื่อนร่วมงาน ทำให้ได้สัมผัสกับเนื้อแท้ของ การดำเนินโครงการทำให้วิทยานิพนธ์นี้ น่าจะมีประโยชน์ในการนำไปศึกษาเพื่อหาแนวทางการ ปรับปรุงและแก้ไขข้อด้อยที่ยังเป็นอุปสรรคในการดำเนินงานอยู่

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ท่านนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี ผู้อำนวยการ โรงพยาบาล ชุมชนทุกท่าน สาธารณสุขอำเภอทุกท่านและเข้าหน้าที่สาธารณสุขทุกท่าน ที่ได้ให้ความกรุณาในการให้ข้อมูลและเสียสละเวลาอันมีค่าของท่านมาช่วยในการทำวิจัย

ผู้วิจัยได้รับการช่วยเหลือและคุ้มครองอย่างดีในเรื่องของกระบวนการวิจัยจาก ท่านอาจารย์ ดร. ไพบูลย์ พอดิสวงศ์ ดร. โกวิท กระจั่ง ดร. ชัยชนก ประดิษฐ์ศิลป์ และท่านอาจารย์ ดร. สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์ ให้ความกรุณาในการอำนวยการและกำกับวิทยานิพนธ์ ขอคุณพระศรี รัตนตรัยทรงคุ้มครองให้ท่านอาจารย์คงประสบแต่ความสุขความเจริญตลอดไป

ชาลิต กิจพิมูลย์

44911906 : สาขาวิชา : นโยบายสาธารณะ; รป.น. (นโยบายสาธารณะ)

คำสำคัญ : การประเมินผล / โครงการสร้างหลักประกันสุขภาพด้านหน้า / พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร / จังหวัดจันทบุรี

ช่วลิต กิจพิญลัย : การประเมินผลโครงการสร้างหลักประกันสุขภาพด้านหน้าของรัฐบาล
นายกรัฐมนตรี พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร : กรณีศึกษา จังหวัดจันทบุรี (THE EVALUATION OF
UNIVERSAL COVERAGE OF HEALTH INSURANCE PROJECT UNDER THAKSIN GOVERNMENT:
A CASE STUDY IN CHANTHABURI PROVINCE) อาจารย์ที่ปรึกษา : ไพบูลย์ โพธิสว่าง, Ph.D.,
โภวิทย์ กระจาง, Ph.D., ขัยชนน์ ประดิษฐกิจปี, Ph.D. 136 หน้า ISBN 974-382-657-2

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการประเมินผลโครงการสร้างหลักประกันสุขภาพด้านหน้าโครงการ “30 บาท รักษาทุกโรค” ในจังหวัดจันทบุรี ในช่วงปีงบประมาณ 2545 เพื่อนำมาปรับปรุงการดำเนินงานในพื้นที่ โดยศึกษาถึงการมีประสิทธิผลและประสิทธิภาพของโครงการพร้อมกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลและประสิทธิภาพ ประชาชนที่ใช้ในการศึกษา คือ โครงการสร้างหลักประกันสุขภาพด้านหน้า จำนวน 118 โครงการ ในจังหวัดจันทบุรี แบ่งเป็นโครงการระดับโรงพยาบาล 12 โครงการ โครงการในระดับสถานีอนามัย 106 โครงการ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทางเอกสารและการสัมภาษณ์ในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักของสถานบริการที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย

ผลการวิจัยพบว่า โครงการในระดับโรงพยาบาลจำนวน 12 โครงการ มีการดำเนินงานที่มีประสิทธิผล จำนวน 7 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 58.33 ในส่วนของโครงการระดับสถานีอนามัย จำนวน 106 โครงการ มีการดำเนินงานที่มีประสิทธิผล จำนวน 94 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 88.68 ในกรณีศึกษาประสิทธิภาพของโครงการพบว่า โครงการในระดับโรงพยาบาล จำนวน 12 โครงการ มีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพจำนวน 11 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 91.67 โครงการในระดับสถานีอนามัย จำนวน 106 โครงการ โครงการที่ดำเนินงานมีประสิทธิภาพ จำนวน 76 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 71.70 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโครงการพบว่า โครงการทั้ง 2 ระดับ มีปัจจัยที่เหมือนกัน ดังนี้ ความเพียงพอของบุคลากรที่มีความเหมาะสมกับจำนวนประชากรที่รับผิดชอบ สาธารณสุขในพื้นที่ที่ดำเนินงาน การประสานงานทั้งภายในและภายนอกองค์กรและการใช้ข้อมูลที่มีความถูกต้องและแม่นยำ ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโครงการพบว่า โครงการทั้ง 2 ระดับ มีปัจจัยที่เหมือนกันและแตกต่างกัน ดังนี้ พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีประสิทธิภาพของโรงพยาบาล ประกอบด้วย ปริมาณของงบประมาณที่ได้รับจากภาครัฐและภาคเอกชน ลักษณะการดำเนินงานหรือภาระกิจหลักของสถานบริการ ภาวะผู้นำของผู้บริหารและวัสดุอุปกรณ์หรือเทคโนโลยีที่ใช้ในการดำเนิน ในการดำเนินงานปัจจัยที่ ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโครงการในระดับสถานีอนามัย ประกอบด้วย ปริมาณงบประมาณที่ได้รับจากภาครัฐ และภาคเอกชน การวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณและการดำเนินการตามแผน ภาวะผู้นำของหัวหน้าสถานีอนามัย และการประสานงานที่ดีทั้งภายในและภายนอกองค์กร จากข้อค้นพบจากการศึกษาทำให้สามารถนำไปปรับปรุง โครงการได้ดังเดียวกับการปรับปรุงสาระสำคัญของนโยบาย กล่าว即 การดำเนินงาน การจัดสรรงบประมาณและส่วนอื่น ๆ ที่สำคัญเพื่อทำให้โครงการ 30 บาท รักษาทุกโรค ในจังหวัดจันทบุรีประสบความสำเร็จและยั่งยืนต่อไป

41911906 : MAJOR : PUBLIC POLICY ;

M.P.A. (PUBLIC POLICY)

KEYWORD : EVALUATION / UNIVERSAL COVERAGE OF HEALTH INSURANCE PROJECT /
THAKSIN GOVERNMENT / CHANTHABURI PROVINCE

CHAVALIT KIGPIBOON : THE EVALUATION OF UNIVERSAL COVERAGE OF
HEALTH INSURANCE PROJECT UNDER THAKSIN GOVERNMENT : A CASE STUDY IN
CHANTHABURI PROVINCE. THESIS ADVISOR : PAITHOON BSOTHISAWANG, Ph.D.,
KOWIT KRACHANG, Ph.D., CHAIYON PRADITSIL, Ph.D. 136 P. ISBN 974-382-657-2

This research aimed at evaluating health insurance project under Thaksin government entitled “30 Bath Health for All in Chanthaburi Province in October, 1, 2002 – September, 30, 2003” in order to develop the project. The research investigated effectiveness and efficiency of the project. All programmes in Chanthaburi were aimed for the analysis. They were separated into 2 divisions which were : hospital center and health center. The project covered 118 programs comprising 12 hospitals and 106 health centers. The data was collected from documentaries and interviews regarding the effectiveness and efficiency of the programmes.

The results of the study showed that 7 hospital programmes (58.33%) were effective and so were 106 health centers (88.68%). Regarding the efficiency of programmes, it revealed that 11 hospitals programmes (91.67 %) and 76 health centers (71.70 %) were successful. The study of the factors reflecting the effectiveness of the two levels of the project indicated that both two levels had the same factors. The factors are the adequacy of staff taking responsibility of the populations in the working area, the economic conditions and the internal and external coordination of the organization. Through the study, the factors that reflected the effectiveness of the hospital were the amount of budget received from the government and the private organizations, the practical style or the major mission of the service place, and the leadership of the administrators and the material or technology used in the operation. In the part of subdistrict health care center, the factors reflecting the effectiveness of the practice are the amount of budget received from the government and the private organizations, budget planning of the mission, and its implementation the leadership of the administrators, and the good internal and external coordination of the organization. The findings in this study can be used to improve the major policy, practical strategy, budgeting and also other important parts of the project in order to make “the 30 Bath Health for All” project in Chanthaburi successful and sustainable.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๑
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๑
สารบัญ.....	๘
สารบัญตาราง.....	๙
สารบัญภาพ.....	๙
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัจจุหาวิจัย.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
ขอบเขตการศึกษา.....	3
ประโยชน์ที่คาดหวังได้รับ.....	4
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา.....	5
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดในการศึกษา.....	6
แนวคิดการประเมินผลนโยบาย.....	6
แนวคิดเกณฑ์ในการประเมินผล.....	15
แนวคิดการสร้างหลักประกันสุขภาพ.....	21
แนวคิดปัจจัยที่มีอิทธิพลในการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	36
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	44
กรอบแนวคิดการวิจัยเชิงคุณภาพ.....	47
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	49
วิธีการศึกษา.....	49
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56

บทที่	หน้า
4 ผลการศึกษา.....	57
ข้อมูลพื้นฐานโครงการ “30 นาทรรักษายาทุกโรค” ในจังหวัดจันทบุรี.....	57
ประสิทธิผลของโครงการ “30 นาทรรักษายาทุกโรค” ในจังหวัดจันทบุรี.....	62
ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโครงการ “30 นาทรรักษายาทุกโรค” ในจังหวัดจันทบุรี.....	70
ประสิทธิภาพของโครงการ “30 นาทรรักษายาทุกโรค” ในจังหวัดจันทบุรี.....	87
ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโครงการ “30 นาทรรักษายาทุกโรค” ในจังหวัดจันทบุรี.....	93
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	115
สรุปผลการศึกษา.....	115
อภิปรายผล.....	120
ข้อเสนอแนะ.....	122
บรรณานุกรม.....	124
ภาคผนวก.....	131
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	136

สารบัญตาราง

ตารางที่

	หน้า
1 กลุ่มตัวอย่างหรือ Key Informant ในการศึกษา.....	52
2 จำนวนสถานพยาบาลและบุคลากรสาธารณสุขในจังหวัดจันทบุรี ณ. 30 กันยายน พ.ศ. 2544.....	58
3 จำนวนประชากรในแต่ละอำเภอของจังหวัดจันทบุรี ณ. วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2544.....	59
4 สถานบริการสาธารณสุขภาคเอกชน จังหวัดจันทบุรี ปีงบประมาณ 2544.....	60
5 แหล่งที่มารายรับของสถานบริการพยาบาลภาครัฐจังหวัดจันทบุรี ปีงบประมาณ 2544.....	61
6 จำนวนและร้อยละรายจ่ายจริงทั้งเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณของ สถานบริการพยาบาลภาครัฐจังหวัดจันทบุรี ปีงบประมาณ 2544.....	62
7 ประสิทธิผลของโครงการประกันสุขภาพในจังหวัดจันทบุรี ประจำปีงบประมาณ 2545.....	63
8 ประสิทธิผลของโครงการประกันสุขภาพถ้วนหน้า โครงการในระดับ โรงพยาบาลจังหวัดจันทบุรี ประจำปีงบประมาณ 2545.....	64
9 ประสิทธิผลโครงการประกันสุขภาพถ้วนหน้า โครงการในระดับสถานีอนามัย จังหวัดจันทบุรี ประจำปีงบประมาณ 2545.....	65
10 โครงการที่นำมาศึกษาในเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโครงการ.....	71
11 ประสิทธิภาพของโครงการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าในระดับ โรงพยาบาลในจังหวัดจันทบุรี ประจำปีงบประมาณ 2545.....	88
12 ประสิทธิภาพของโครงการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าในระดับ สถานีอนามัยในจังหวัดจันทบุรี ประจำปีงบประมาณ 2545.....	89
13 โครงการที่นำมาศึกษาในเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโครงการ.....	94

สารบัญภาพ

ภาพที่

- 1 กรอบแนวคิดการวิจัยเชิงคุณภาพ..... หน้า 47